

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl. 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oară 6 cr., a treia-oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Măcelarilor nr. 21.

Se prenumără și la poste și la librării.

În București

primește abonamente D. C. Pascu, Str. Lipscani 35.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază.

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

Crisa în permanență.

Deși mult n'are să ne pese, totuși trebuie să ne ocupăm nițel cu soarta ministerului Wekerle.

Azis în revista ce am publicat asupra anului 1892, că acest minister a ajuns la conducerea afacerilor susținut de același partid și aproape cu același program, cu care a guvernat înaintașul său, ministrul contelui Iuliu Szapáry. Am zis mai departe, că așa stând lucrurile, noul guvern nu are nici o rațiune de a fi, căci dacă ar avea, atunci ar fi lucru neînțeles, pentru-ce a trebuit să cadă contele Szapáry.

Evenimentele par a ne da dreptate, și încă destul de curând. Știrile ce sosesc din tabăra guvernamentală, prevestesc că guvernul se apropie cu pași repezi de catastrofa, care era de prevăzut, după-ce dela naștere a venit în lume cu germenul morții.

Telegrama noastră de Sâmbătă seara ni-a vestit, că în conferența de Vineria a partidului liberal au eflat pe față neînțelegerile ce demult dăinuiesc după culisele partidului și care îl pun înaintea descompunerii sigure. Două cestiuni au preocupat această conferență: Declarațiunea ministrului-preșident relativ la politica bisericească a guvernului și un incident ivit în presa guvernamentală și luat în nume de rău de o parte a deputaților guvernamentali.

Încât privește declarația domnului Dr. Alexandru Wekerle, este foarte laudabil pentru caracterul său politic, că s'a declarat a sta și a căde cu întreg programul său de guvernare, fără de a abandona nici unul din punctele lui cardinale, prin urmare nici pe acela despre politica bisericească. Dar' atât este tot binele ce se poate spune pentru domnul Wekerle, încolo numai rele pe toată linia. Căci ce efect a avut declarația primului ministru? Acela că imediat trei membri influenți ai partidului au ieșit din partid, iar alții mulți au declarat, parte că își rezervă hotărârea până când vor fi prezentate proiectele respective, parte că la nici un caz nu primesc căsătoria civilă, dar' nu găsesc de oportun a începe lupta de pe acum. Mai adăugați la acestea agitația grandioasă a clerului catolic, dispozițiile nu prea binevoitoare din cercurile Curții și dispozițiile hotărât contrare politicii bisericești a guvernului, care se manifestă

în casa magnaților, repudiarea acestei politici din partea tuturor bisericilor din țară și a tuturor naționalităților nemaghiare, care încă nu vor lipsi a-și manifesta la timpul său părerea despre căsătoria civilă, matriculele de stat și recepțiunea multindragiților Ovrei: sumați toate acestea și trageți concluziunea, care alternativă va fi silită să o primească guvernul și șeful său: va sta, sau va căde? Noi credem, că asupra răspunsului nu mai încapă nici o îndoială. Unicul punct, prin care programul ministrului Wekerle se deosebește cu o nuanță de a contelui Szapáry, adică intențiile sale „liberale” privitoare la cestiunile bisericești, în loc să-l întărească, mai virtos l-au slăbit poziția și îi accelerează căderea.

Foarte concludent pentru situația guvernului este și a doua cestiune care s'a discutat în conferența de sub întrebare. Cu aceasta lucrul stă așa: Cu privilegiul desbaterii din casa deputaților asupra mandatului protestat al baronului Aozél, liberal și el, însă capul unei fronde considerabile din partidul guvernamental, mai mulți deputați au votat cu opoziția contra majorității guvernamentale, care ar voi să scape de pericolul său „aderent”. A doua zi guvernamentalul „Nemzet” a făcut nedisciplinaților frondeuri aspre imputări și i-a somat în toată forma să eșue din partid. La conferența citată a fost acum întrebare ministrul-preșident, dacă această atitudine a primului său organ maghiar corespunde sau nu intențiilor sale. Dl Wekerle s'a grăbit a declina dela sine toată responsabilitatea pentru somațiunea lui „Nemzet”, dar' totodată a „rugat” pe susținătorii săi, ca să-și aducă gravaminele și nemulțumirile în conferența plenară, să discute acolo pe față, dar' să nu țină convențiile și sfătuiri separatiste, care numai strica pot și partidului și guvernului.

Cu alte cuvinte ministrul-preșident a recunoscut, că în partid sînt nemulțumiri, care țin conferențe separate și se sfătuiesc la acțiuni ce voiesc să întreprindă în neunire cu guvernul sau poate chiar în contra lui.

Hotărât că acestea nu sînt semne de consolidare a partidului guvernamental. Hotărât că ele nu denotă altceva, decât starea critică, în care guvernul se găsește și nu a încetat a se găsi, de când a venit în fruntea afacerilor.

Cu toate sforțările ce s'au făcut înainte și după căderea contelui Szapáry și până în zilele de astăzi, situația internă a Ungariei nu a făcut nici un pas spre bine, și crisa a rămas în permanență.

Celii despre situație. „Národni Listy” dela 27 l. c. n. zice într'un articol următoarele:

Între ambele jumătăți ale monarhiei pe zi ce merge se îndesă umbra tot mai pronunțată; treptat ea se preface într'un factor stabil în stările de lucruri neconsolidate atât ale Ungariei cât și ale Austriei. Dela căderea lui Tisza, în Ungaria se desfășură o luptă, care a intrat nu numai pe câmpul naționalităților, ci și pe acela al bisericii. În lupta aceasta încordarea între Viena și Maghiari devine tot mai accentuată. Din această încordare s'a născut crisa care în public se manifestă prin usurea repede a ministerelor. Așa zisul partid guvernamental a reușit, nu e vorba, până acum o întocmi din sinul său diferite ministere unul după altul, dar' programele tuturor acestor ministere se lovesc de pedeci mereu noi și noi. Nu credem a greși, explicându-ne aceste simptome ca rezultate ale unei politici, care deocamdată vrea să ajungă desbinarea majorității guvernamentale actuale în cealaltă jumătate a monarhiei, ceea-ce în sine nu însemnează altceva, decât tendința de a crea ceva nou în Ungaria; așa ceva în contra căruia Maghiarii se apără din răspuțuri.

A doua condamnare

a
părintelui Dr. Lucaci.

(Raport special al „Tribunei”)

Sătmar, 27 Ianuarie n. 1893.

Demult s'a svonit și publicul român a fost în curat cu aceea, că părintele Lucaci, deținut în pușcăriia din Seghedin, are să stea la pertractarea procesului înscenat chiar de guvern pentru calumniare la adresa guvernului.

Antecedentele acestui proces le știu toți aceia, care se ocupă cu cestiunile noastre zilnice, cetitorii „Tribunei” însă sigur, că de când cu explozarea dinamitei din Ferneziu, ziarul nostru a fost din cas în cas înconștințiat despre toate fazele acestui caz monstruos, pus în acele vremuri de toată ziaristica „patriotică” în căruia părintelui Vasile Lucaci.

Pap Zsiga, „stîlpul maghiarismului”, literator și belitorul poporului român din părțile de lungă Baia-mare, dacă s'ar întempla ori-ce crimă în acele părți, ba poate și în alte

lături, să facă plăcere „stăpânilor săi, face ce le poruncesc, ba face și ce numai socotește că ar fi spre plăcerea lor. Așa s'a întemplat și cu cazul de dinaintă pusă la casele pomenitului notar, că l'a pus în sarcina unui complot „daco-român”, al cărui cap ar fi fost popa din Șişesti. După atari „șoapte” apoi chiar comunicări ziaristice a fost tras în acest proces monstruos și crimă și bravul nostru antelupător dl Dr. Lucaci, sigur cu scopul diavolesc ca să-l compromită, și prin dînsul să fie compromițată și România, care chiar în zilele acelea se pregătia cu Memorandul la Viena.

Scopul acesta infernal nu li-a succedat în deplin, dar' într'atât tot reușise să-l poată trage și pe părintele Lucaci înaintea tribunalului; eată procesul, respective pertractarea finală de azi.

Pline au fost toate ziarele „patriotice”, că părintele Lucaci va fi adus din închisoarea sa din Seghedin cu escorta polițienească. Publicul șovinist sătmărean s'a și bucurat că va avea o privește plăcută a-l vedea pe „uritul” lor scoborîndu-se din tren în societatea cutării comisar al puterii statului. S'a înșelat însă, că iubitul nostru conducător a sosit, însoțit dar', însă nu de poliție ci de iubita sa soție, care ca o adevărată matronă română îl însoțește în toate năcazurile.

Au sosit dl și d-na Lucaci în 26 cu trenul de seara la gara din Sătmar, unde a fost întâmpinați de o ceată nobilă de Români, care a sosit mai înainte și i-a așteptat cu drag

Dl Lucaci cu d-na sa, afară de oboșala drumului lung ce au făcut, se află bine, sînt sănătoși și vioi, asemenea și dl Dr. Iuliu Coroianu, avocatul apărător, care a venit dela Püspökladani cu dînsul.

După o cină comună cu societatea română coadunată din acest incident din Sălăgiu și Sătmar, s'a retras fiecare la ale sale, ca în 27 dimineața la 9 oare să putem sta la pertractare.

Pertractarea s'a ținut în sala I-a a tribunalului regesc, care e mică destul pentru a cuprinde un public atât de mare cum s'a prezentat și aici. Nici nu s'a dat numai 40 de bilete de intrare, chiar s'a distribuit și acestea mai numai la Maghiarii din loc așa că dintre Români adunați mulți n'au putut să intre.

Tribunalul s'a constituit precis la 9 oare în următorul mod.

Președinte: Moricz Lajos, juri: Szentkirályi Karoly și Jenei György, notar, Szucs Lajos. Acusa a susținut-o Pongrácz Jenő, viceprocuror de stat din Pesta.

Trecînd peste formalitățile începutului, președintele se adresează către acusat, domnul Dr. Lucaci, îl salută dînd mîna cu el și-l invită să ocupe locul din fața presiului. Părintele Lucaci cu o ținută cuceritoare pă-

șeste la locul designat, îl însușă de apărare al său pe domnul Dr. Iuliu Coroianu, avocat în Cluj, și enunță că românește vrea să vorbească.

Nu mai atîta a trebuit!

Procurorul, deși la vedere ai cugetat că se va purta cu sânge rece, sare indignat și adresându-se către președinte, ștece că nu poate permite folosirea limbii române și cere ca dacă acusatul n'ar răspunde la întrebările puse ungurește, să se considere ca renitent, ca-și-care n'ar vrea să deie răspuns la tribunal, și așa să se condamne.

Zice mai departe, că de ar vedea că acusatul n'ar ști ungurește, ar cere chiar și el talmaci, dar' știu și chiar — zice — și chiar acum îl auzim că vorbește foarte bine ungurește. Zice că nu este lege în codicele maghiare care să permită ca când știe cineva limba statului să poată vorbi în altă limbă străină. Vedem — zice — că dl acusat și apărător vrea și aici să demonstreze contra ideii și puterii statului, contra maghiarismului, dar' cu această ocaziune s'a înșelat, că un atare atentat nu va permite. Știu — zice — și aceea, că apărarea se va răzîma pe legea de naționalitate. Drept că există această lege *nenorocită* și daunoasă, dar' aceasta servește mai mult numai jurilor în procedurile lor, și nu acusaților. Sînt însă două excepțiuni: 1) când acusatul nu știe ungurește și 2) când însuși judele vrea să favorizeze. Domnii însă azi politică vreau să facă, și în sala aceasta de pertractare nu poate permite politică.

La acestea dl Lucaci răspunde că predarea aceasta neașteptată dela dl procuror al statului, tălcuirea sinistră și neiertată a legilor îl întărește și mai mult să rămână lungă propusul său dîntău, dela care, declară, că nu se va abate.

Dl avocat Coroianu ridicându-se în o cuvîntare înlocuită și plină de arguminte judiciare răspunde procurorului, înbindu-l în față că chiar dînsul face politică, ce n'ar fi crezut, și cu ce îl chiar surprinde. A crezut că doar' azi nu vor face politică, ci vor sta obiectiv lungă cauză, ba a crezut că Drul Lucaci nici nu va avea lipsă de apărare, fiind tot lucrul acesta o înscenare numai în contra bunei reputații a acusatului. Tălcuiește apoi legea de naționalitate, sdrobînd în bucați pe procuror când vrea să dispute dreptul contestat al cetățenilor.

Apoi chiar la acest tribunal s'a mai întemplat, tot față cu dl Lucaci și 18 martori ai săi, când cu procesul din 1889 înscenat și atunci fără nici un motiv legat și just la mandat mai înalt în contra acusatului, că onoratul tribunal în sentență separată a contestat dreptul folosirii limbii române. Nu vrea să prevină sau să prejudice sentinței tribunalului, tot spiritul care s'a depus în toată literatura franceză. V vorba este despre politica lui Șerban-Vodă Cantacuzin, pe care dl Gion o cunoaște, în adevăr *wie ich den Herrn Grossmogul Heune*, adică rău de tot. Dar' să nu ne încurcăm cu toată politica lui Șerban. Să ne oprim numai la a treia metamorfosă în care trece la dl Gion un text din Nicule.

Dl Gion scrie la pag. 151.

„Șerban și Cantemir bătrînul fuseseră la Bêrlad în August 1686; acolo, în taină, trebuie să se fi pertractat negociațiunile de care vorbește domnul Girardin, adică negociațiunile cu Sobieski, regele polon, care era în războiu cu Cantemir, care avea să fie alătura cu împăratul și cu Țarul, aliații lui Șerban pentru realizarea marelui său plan de a scoate pe Turci din Europa și de a se așeza el, Șerban, împărat în Stambul.

Deci la Bêrlad s'ar fi tratat cu Sobieski fără succes.

În vreme-ce dl Gion a scris însă următoarele 80 pagini ale cărții sale, nesiguranța lui: „trebuie să se fi”... s'a schimbat într-o perfectă siguranță. La pag. 211 domnul Gion scrie:

„Întrevederea dela Bêrlad (August 1686) arătase atât lui Șerban cât și lui Cantemir-Vodă, că Polonia nu era putea cu care principatele creștine ar fi putut face folositoare legături.”

Observ în treacăt, fără a mă opri la dovezi, că această convingere este la Cantemir-Vodă ceva mai veche, pentru-că el „știa”, vorbă cuprinzătoare a cronicarului, rondul Leșilor, că slugise la dînsii; bag-de-seamă

FOIȚA „TRIBUNEI”.

Ceva despre Brancovean-Vodă

și
dl Ionescu-Gion.

De

G. Bogdan-Duică.

(Urmare.)

Metamorphosen liber a) Păcălă. Pe pagina 364—366 dl Gion arată, care sînt dușmanii, care lucrau la Constantinopol să surpe pe vodă Brancovean.

Sub cifra 4^a cetim: „Chanul Tătarilor care, după fuga lui Cantemir, bunul său amic, se întorsese cu furia în contra lui Brancovean.”

Aceste cuvinte sînt însoțite, sub papriă, de o notă:

„Dumitru Cantemir îl păcălise întâiu în tinerețe zicîndu-i din tambură de salta Tătarul de plăcere musicală, și acum îl jucase rău fugind la Ruși. De aci ura Chanului în contra ghiaurilor. Neculce, II., 300.”

Evident, că dl Gion voește să facă și aici un pies de spirit „frânțozesc”. Numai că și acest spirit are, cu toate-că este „frânțozesc”, un calcaniu achileic

Mai întâiu trebuie să facem cruce peste frasa din urmă din notă. Hammer-Purgstall povestește în a sa istorie a Chanilor din Crimeea, că odată se certau, fiind la masă, niște factori de Chani; unul dintre ei, vîind să-și bijocorească pe frate-sau, i-a zis pe românește: „Ciobane”. Caracteristic pentru spiritul care-l stăpînea pe Chani în raport cu Ro-

mâni. Chanul ura pe ghiauri pentru-că erau ghiauri păgâni și împreună cu poporul lui; trăitor din prada ce lua dela „ciobanii” români.

Chanul de care vorbește domnul Gion, ura pe ghiauri mai cu furie dela pacea dela Carlovitz, care nu a fost pe placul lui, pentru-că ea apropia pericolul rusec de Crimeea, și dacă dl Gion va ceti documentele din Hurmuzaki, vol. VI, apendicele, se va convinge că ura asta și-o vîrsa el în agitația războiului în contra Țarului; și se va mai convinge că acest Chan nu fusese în Constantinopol, ca să-i poată zice tînerul Dumitrașco Beizadea din tambură și să-l poată „păcăli”, ci fusese lungă vreme în exil și apoi multă vreme la Bender (după 1 Ianuarie 1710) și că Dumitrașco s'a înălțat nu el abia când Chanul a fost chemat la sfat la „mușarevea”, unde s'a decis războiul cu Țarul. Așa spune chiar și Neculce, și chiar pagina citată de dl Gion.

Pe cine a păcălit deci Dumitrașco Beizadea?

Neculce zice pe pagina citată de domnul Gion: Atuncia era un Turc pe care-l chema Ismail-Efendi, și era om de casa împăratului credincios din cei din lăuntru, și era Capi-Scihaié a Chanului, și avea bun prietenșug acel Turc cu Dumitrașco Cantemir Beizade, fiul lui Cantemir-vodă, că mergea de multe-ori acel Turc la gazda lui Dumitrașco-Beizade, și-l cinstea Beizade, că poate fi, bea acel Turc și vin, și zicea Beizade în tambură, că așa știa zice de bine în tambură, încât nici un Țarigrădean nu putea zice bine ca dînsul; și-i era foarte drag Beizade acelui Turc.”

Care va să zică dl Gion citează o pagină pe care nu stă scris ce spune d-sa că stă. Pe acest Ismail-Efendi l'a învîțat apoi Dumitrașco „în ce chip a grăi, Chanului, să-l facă domn în Moldova”. A promis și parole Beizadea Chanului, „ear” Chanul auzind acestea din Ismail-Efendi îndată a primit.”

Deci păcălitor este domnul Ionescu-Gion, în *höchststeigender Person*.

b) *Învieria morților*. Christos și Lazar, Gion și Mazeppa! De mirare este, dar' așa este, și de schimbat nu se poate schimba.

„La sfîrșitul anului 1711”, Brancovean „examinînd terenul și pe cei în contra cărora avea să lupte”, vîzî între cei-ce steteau „înaîntea, la spatele și împregiur”) lui Iusuf-Pașa, vizirul care înlocuise pe Baltagi-Mehmet (p. 363) și pe

„3^a. Mazeppa, hatmanul Tătarilor, care acusa pe Brancovean că ține corespondență cu Țarul” (p. 365).

Precum dl Dr. Rudow o greși scriind „catolici” în loc de „calvini”, așa o greși dl

*) Ca-și-cum „înaînta” și „la spatele” nu ar fi „împregiurul” cuiva! O pildă interesantă de această patimă a construirii de „acende” limbice se găsește pe p. 158. Gion scrie „kapukehaiana” și-și creează motiv de a face nota: „Cuvînt imposibil, mai cu seamă la singularul și pluralul articulat”; și scriind îndată de „curierii Kapukehaielelor” să așeze după acest genitiv un „(l)”. Numai că în cronice se zice „Kapikhae, Kapikhaia. Kapukihaiile (II, 115, 116, 280, 300, 311 etc.) Nu cunoștea dl Gion formele acestea mai frumoase? De sigur, dar' ce s'ar fi făcut nota — spirituală jertfă grea pentru dl Gion? Jocurile acestea de cuvinte, jucării predilectă a dlui Gion, sînt bune în saloane, nu în opere științifice, vorba versului citat de dl Gion (p. 133):

Gion scriind „hatmanul Tătarilor” în loc de „hatmanul Cazacilor”. Greșeli de condei ori de tipar. Dar' domnul Gion cunoștea pe — Nicolae Costin, și deci ai fi așteptat să știe, că Mazeppa nu mai era între cei vii pe vremea la care ar fi acusat și el pe Brancovean. Costin spune, la p. 110, vorbind despre jefuirea Moldovei, că la Galați Turcii au desgroat pe toți morții

„cercînd pentru avere. Desgroat-au și pe Mazeppa hatmanul, fiind de curînd îngropat, la Sf. George; spun, precum i-au ajuns oasele în țărmurile Dunării, aruncate.”

De aceea zice Costin la alt loc, că nu l'a răbdat nici pămîntul pe Mazeppa pentru tradarea lui Petru și alianța cu Carol XII., „fratele lui Mohamed”. Deci nu poate fi vorba de Mazeppa printre acuatorii lui Brancovean după catastrofa dela Prut, cum este la dl Ionescu-Gion.

c) *Din pescărie, diplomație!* Earăși un lucru de mirare, dar' așa este și de schimbat nu se poate schimba nici când al tîu ar fi

Esprit né pour la cour et maître en l'art de plaire. Drept este, că dl Gion nu vorbește însă nici dînsul t'adeuna ca în salon. Sp. p. Dl Gion spune cătră finea anului 1893 dlui Dr. Rudow: „ear” d-ta greoiu saltînd și gîfîind, dai în brînci și primești, fie la rădăcina nasului, fie aiurea (păcat că nu se spune unde!) câte o rană, care, furîită cu rididul franțozesc (Stoff und Geist, dualism filosofic! D.), devine pe dată iremarcabilă”. La 1834, în cartea de care vorbim, p. 256: „Comitele Sándor asculta cu plăcere și *lărgia nărilor* pentru a inspira și mai bine elogiurile aduse cavalerismului unguresc” etc. Deci avem nasuri rănite literaricește și boala lor înfrîntă cu „duh” franțozesc și nări-canaluri de inspirație pentru laude! Nu-i spirit acesta?

dar' observă ca-și-cum ar fi azi o urmărire (hajsa) în contra părintelui din Șișești și a apărării. Cere ca tribunalul să decidă în meritul și sigur numai în favorul cauzei.

Tribunalul se retrage și după o consultare grea de o oră decide pentru folosirea limbii române. Roagă însă, insistând pe acuzat și pe apărător ca să declină dela propusul lor și să dea curs neted și liber pertractării, folosindu-se — acum dar' excepționalmente — de limba maghiară.

Dr. Lucaci cere dela tribunal, ca pentru consfățuire și decideră în cauza aceasta să se poată retrage cu apărătorul său. Președintele se învoeste bucuros, ba își oferă chiar salonul sau presidial domnilor acuzat și apărător.

După puțină vreme prezentându-se de nou înaintea tribunalului dl Coroianu enunță, că deoarece pertractarea de azi nu poate avea nici un pic de colorit politic, ba că înșiși acuză ridicată contra părintelui Lucaci este de o natură de tot privată, ce nu are nimic comun cu politica noastră națională, apoi considerând că prin sentința acuzi enunțată a tribunalului dreptul limbii naționale a învins atât de puternic, apoi ca să arătăm că nu în scopul și voea demonstrației (túntetés) a înscena și ca să-l combatem în aserțiunile sale pe dl procuror, l-am consultat pe dl acuzat să vorbească ungurește.

După acestea se începe pertractarea formală.

(Va urma.)

PRESA MAGHIARĂ

despre

ALIANȚA NAȚIONALITĂȚILOR.

Precum era de prevăzut, mai toate zările de frunte ale Maghiarilor au început să se pronunțe asupra stării noastre despre conferența din Viena a naționalităților. Nu vom lipsi nici noi a înregistra vocile lor și a ne face reflecțiunile ce credem de cuviință.

De astădată lăsam să urmeze în traducere verbală un prim-articol apărut sub titlul „Aspirațiuni naționaliste” în „liberalul” „Neues Pester Journal” dela 28 l. c.

Eată-l!

Oamenii conducători ai naționalităților din Ungaria au ținut — dacă știrea „Tribunei” din Sibiu în această privință e adevărată — de curând o conferență confidențială pentru a stabili un program comun față cu hegemonia maghiară. Ideea principală a programului este, după ziarul citat, autonomia țării și naționalităților în cadrul monarhiei habsburgice. Lucrul caracteristic pentru scopurile acestei adunări a naționalităților este împiegurarea, că s'a ținut — în Viena și ca prima informație despre această acțiune ni-a sosit din Sibiu într'un ziar românesc. Cel dintâiu lucru arată, că aci e vorba de niște scopuri și înșușite care nu-și pot găsi loc în cadrul dreptului de stat ungar; cel de al doilea însemnează, că o legătură între faptul sus citat și pelerinajul din anul trecut al unei cete de malconțenți la metropola Austriei. Să amintim în treacăt, că conferența aceasta

trebuie să fi avut un caracter foarte confidențial, deoarece ce cu toată publicitatea zilelor ce trăim, lumea n'a fost pusă în cunoștința ei decât mai târziu pe cale indirectă. Deosemenea e bătăie la ochi, că cronica zilei n'a știut să aducă nici numele „oamenilor conducători” ai naționalităților din Ungaria întruniți în Viena. Aceste împiegurări secundare ale unei mișcări pornite în metropola austriacă o înfățișează în haină atât de aventuroasă, încât trebuie să ne îndoim, dacă întreagă afacerea e de luat în serios. Legătura între agitațiunea cu pricină și aspirațiunile junilor Cehi pentru răsturnarea lumii întregi pare a fi evidentă; dar' și mai bătătoare la ochi este disproporția între mijloacele unui convențional ce se ține cu ușile închise și scopurile curat fără margini la care voesc să ajungă, după cum pretind. Căci chiar la prima ochire reiese lămurit, că aci e vorba de niște lucruri, care în cadrul politicii interne a Ungariei nici nu pot fi încercate. E vorba adică de o preschimbare radicală a întregii stări de lucruri politice și de drept de stat a monarhiei austro-ungare, de altcunum un nume pe care arangatorii acelei răsturnări crypto-gamice perhorecesc de desvîrșire, căci ei vorbesc numai de monarhie habsburgică, ear' nu de monarhie austro-ungară. Încercându-se a ne alcătui un tablou despre întreprinderea îndrăzneată a inițiatorilor acelei conferențe, ne aflăm într'o oareș-care zăpăceală, dacă avem să ne închipuim pe giganti din mitologia elenă, care se năpustiau în contra cerului și voiau să detronizeze pe Iupiter, sau pe acea adunare parlamentară pe care o puseseră odată la cale — după fabula — șoarecii și în care luseră hotărârea de a face pe vecie neputincios dușmanul neamului șoricesc.

Lucrul acesta îl lăsam pe deplin în voea fantasiei cetitorilor noștri. În fața originii acestei întreprinderi ciudate, care origine trebuie căutată în laboratorul junilor Cehi, vedem înaintea de toate un lucru clar: și anume, că baza pe care se razimă programul stabilit în Viena e subredă până la disperare, baza adică ce consistă în solidaritatea între Slovaci, Români, Ruteni, Sârbi, Croați și Germani, căci aceste naționalități, se zice, au fost reprezentate la conferența de mai sus. Drept să o spunem, între aceste elemente așa de eterogene nu se poate închipui decât o solidaritate fictivă. A grupa la un loc pe Slovaci și Români spre a forma un partid de acțiune, ni-se pare un experiment foarte problematic, fiindcă interesele slavismului și ale șovinismului din capul locului stau în contradicție deplină. Noi unii am considera o înfrățire maghiaro-română de o sută de ori mai firească, decât o coaliție între români, aflându-se alături cu Maghiarii izolată în marea slavă, și acei anteluptători ai panslavismului, pentru care existența chiar a Ungariei istorice din vechime era un spin în ochi. Despre contrastele de tot felul între Croați și Sârbi nici că vom să vorbim; ele au izbucnit în zilele din urmă în dieta croată cu destulă înverșunare. Ne mai vine a crede că Croații, care în Ungaria nu alcătuiesc decât câteva anclave cu totul neînsemnate, s'ar răscăgând nu odată, nici de două-ori, dacă face parale, renunțând la actuala favorabilă pozițiune a țării și a neamului lor, să dispară în ghiveciul fără formă al federalismului nivelizator al tuturor neamurilor și națiunilor monarhiei

habsburgice, în cas dacă afacerea ar deveni serioasă. Starea de lucruri, la care nu s'ar pute ajunge decât prin răsturnarea desvîrșită a unor state istorice și organizate, Austria și Ungaria, nici-decum n'ar suride ochilor cutărui sau cutărui exaltat croat.

Ceea-ce ne surprinde mai mult cetind știrea despre conferența prealabilă a naționalităților în Viena, este faptul că și fruntașii germani ar fi luat parte la consfățuire. Cu ajutorul fantasiei ceva mai sumete ni-am pute închipui o întâlnire compusă de malconțenți români și slovaci, ba chiar și Croați laolaltă cu Sârbi, fie măcar pe terenul negațiunii; dar' prezența în acest quodlibet a vre-unui om politic german, sau măcar al unui bărbat de origine germană, ni-se pare o anomalie, lucru nepriceput. Și în această privință nu facem excepție nici cu Sași din Ardeal. Se poate că pe vre-un „German” de această colorare politică l-au făcut să figureze staffagii alături cu conducătorii naționaliști la conferența din Viena; acest rătăcit isolat însă n'ar răsturna adevărul stând tare ca peatra înaintea tuturor ochilor ce vor să vadă, anume că cetățenii de limbă germană ai Ungariei, nu consideră neamul lor ca o „naționalitate”, ci că se simt solidari cu Maghiarii în toate cestiunile importante ale vieții politice. Politica care ar tinde la disolvarea în teritorii naționaliste nu numai a Ungariei, ci și a Austriei, nu poate să fie decât dușmană Germanilor.

Ori-ce politică care caută să sape poziția istorică și firească a Maghiarilor, e în aceeași vreme îndreptată și în contra intereselor vitale ale germanismului.

O asemenea politică este îndoit de păgubitoare pentru germanism atunci, când în aceeași vreme șgduie temeliile actualei organizațiuni de stat de drept ale monarhiei.

E de prisos a mai lăți vorbă despre conferența cu pricină a conducătorilor naționaliști din Ungaria. Întreprinderea lor este îndejuns caracterizată prin puținul care a apărut despre ea în public. D-lor voesc pe scurt a transplanta propaganda federalistă în Ungaria; uită însă, că aci lipsesc condițiunile istorice-sociale și culturale pentru astfel de lucru. Abstrăgând de Croați, cărora însă s'a acordat o deosebită poziție de stat, celelalte așa zise naționalități ale Ungariei, n'au istorie proprie, ba și delimitarea teritorială a neamului lor lipsește la ele; n'au nici aristocrație, nici orășenime, ba nici o viață oareș-cum orășenească. Ele voesc să scoată în Viena sau Budapesta un organ în limba germană, pentru a se înțelege unii cu alții, decât un asemenea organ nu poate înlocui simțământul de comunitate ce lipsește masselor. Conferența actuală — se zice — nu e decât o pregătire pentru congresul ce are să se țină în Mai și care va regu-la în mod definitiv organizația și unirea partidelor naționaliste.

În toate acestea și alte asemenea încercări nu vedem deocamdată decât neputurile unei mișcări, care numai atunci ne-ar pute pune pe gânduri, dacă ar fi spriginită de influențe de afară și desvoltată sau exploatăată de complicațiuni internaționale. Dar' totuși ar trebui ca aceste simptome să fie un semn pentru toate partidele patriotice din afară, și anume ca ele să păstreze oare-care măsură în lupta ce o duc între ele și să nu stârnească, prin lupte parlamentare răpitoare de

vreme lucrările organizatoare care au de scop a consolida statul ungar. Causa cea bună și dreaptă a maghiarismului însă cu atât mai puțin poate fi dusă înainte, cu cât micile plângeri șovinești tirite cu forța la suprafață sunt umflate de cătră partide opoziționale în niște cestiuni mari naționale.

De ce roșește Maghiarul.

Sub acest titlu „Agramer Tagblatt” (nrl. dela 24 Ianuarie n.) publică următorul articol despre infamia lui Fenyvessy, despre care am vorbit și noi în nr-ii de Vineri și Sâmbăta trecută:

O mai mare infamie ca aceea pe care a comis-o dl deputat Fenyvessy cu privilegiul desbaterii bugetului ministerului de interne în camera maghiară, nu s'a mai pomenit în corpul unei reprezentanțe publice. Acest domn a adus aci în discuție raporturile operei din Budapesta și a spus, după-cum am amintit deja ieri, că fiecărui Maghiar i-s'a urcat rușinea în față din cauză că într'o pieră occasională cu privilegiul iubului de domnie al Regelui, „Valahii, Slovaci, Rații și Șvabii” au fost aduși pe scena operei. Și ceea-ce e mai revoltător în această provocare și incultă fără păreche la adresa majorității precumpenitoare a populațiunii Ungariei e că între toți cei patru sute patruzeci de membri ai acestei reprezentanțe populare, între care, după-cum se știe, se află și patruzeci de Croați, nu s'a găsit unul singur care să fie respins insulta, ba chiar și dl president al camerei deputaților a ținut că e de prisos a dogeni după merit pe dl Fenyvessy pentru cuvintele sale nerușinate.

Această stare de lucruri ne lămurește îndejuns asupra dispozițiilor ce predominază astăzi la Maghiari față cu elementele nemaghiare ale populațiunii țării; acest incident ne spune în mod elocuent, ce avem să ținem de frasele hipocrite de bunăvoință pe care Maghiarii au obiceiul a le răspândi în toate părțile în privința naționalităților din țeară. E așadar o rușine pentru tot Maghiarul, dacă pe o scenă subvenționată de rege și de țeară se dă expresiune faptului că în Ungaria locuiesc și Români, Slovaci, Sârbi și Germani; Maghiarul trebuie să roșească, dacă într'o reprezentațiune alegorică se recunoaște existența a circa zece milioane suflete ale unei populațiuni de altă naționalitate! Nu e destul că acești Români, Slovaci, Sârbi și Germani, cu o abnegațiune aproape angerească pun la dispoziție enormele lor contribuțiuni în bani și în sânge spre a susține un stat, care atât în lăuntru cât și în afară are caracterul exclusiv maghiar, nu, ei trebuie peste tot să dispară de pe arenă, pentru că e o rușine pentru Maghiari a le aminti de existența acelor! Acești „Români, Slovaci, Rați și Șvabi” nu au să se mulțumească numai cu aceea, că în partea cea mai mare din banii lor se poartă speșele acestui stat cultural maghiar, dar' ei să renunțe deja astăzi a mai fi peste tot numiți alături cu domnul și stăpânul maghiar! Aceasta

e într'adevăr cea mai mare brutalitate ce poate arăta viața modernă a popoarelor în vre-un unghi oare-care al lumii! Într'aceasta se manifestează o astfel de parte de asialism barbar, încât plin de mirare trebuie să te întrebi, cum se poate întempla așa ceva într'o monarhie, care deja de secolă are pretenția de a fi numărată între statele de drept și culturale europene?! Și în fața posibilității unei ofense atât de grave asemenea cărei acest domn Fenyvessy i-s'a permis a o aduce, fără de cea mai mică contrazicere a parlamentului, naționalităților din Ungaria, mai au încă obrazul a se provoca la drepturi excepționale ce li-se acordă nemaghiarilor din țeară, mai au încă curajul a flecări în presă și reprezentanța poporală despre favoruri liberale legale ce li-s'au acordat naționalităților! Acestia, și fiecare mai bine inițiat, au știut, firește, și până acum destul de bine, ce importanță e a se atribui acestor palavre liberale; istoria suferințelor celor din urmă douăzeci și cinci de ani i'a clarificat fără îndoială câtă încredere pot avea în liberalismul maghiar. Acuma însă chiar și cel din departare e deajuns orientat în această direcțiune, căci ce dreptate poți să aștepti acolo, unde o atât de mare ură înveinează inima și simțurile, după-cum se dă acesteia expresiune în roșirea dlui deputat Fenyvessy?!

Unde vor ajunge în fine lucrurile? Noi ne putem gândi la așa ceva numai cu groază. Noi știm ce sentimente deșteaptă această provocare ne mai pomenită în noi pe care ne atinge numai indirect, într'atâtă adică încât e vorba de conaționalii noștri slavi din Ungaria și de sentimentul general uman și de dreptate, și noi ne putem deci face o viață închipuire, ce efect va produce incidentul asupra acelor care îi privește direct. Sau crede doară maghiarimea a se pute pune deja astăzi cu totul mai presus de susceptibilitatea naționalităților din țeară? Crede doară că în acestea ar fi amorsat deja orice sentiment, chiar și pentru cea mai grosolană vătămare a individualității lor? Că dñii Nicolici și Serb, și cum îi mai chiamă, care aparțin astăzi din rindurile naționalităților din Ungaria camerei deputaților, au putut primi „roșirea” dlui Fenyvessy fără de a face acestui om, și numai cu un cuvânt clar punctul de vedere, aceasta la toată întemplantura ar pute seduce la presupunerea, că în această direcțiune te poți crede deja dispensat de orice rezervă. Ar fi însă o rădăcire fatală pentru dispoziția ce domnește între „Valahi, Slovaci, Rați și Șvabi” de a lna pe Nicolici și Serb de barometru, și cine are cel mai puțin interes pentru consolidarea statului ungar și a întregului imperiu habsburgic, acela trebuie să dorească cu insistență ca să se întoarcă cât mai curând și cât mai temeinic din această rădăcire. În foc se încearcă aurul veritabil, zice proverbul nostru național, și după părerea noastră, să nu se anticipe totuși cu o așa mare ușurință proba de foc a susceptibilității acestor „Valahi, Slovaci, Rați” etc. Declarațiunile de felul căror a făcut acest dl Fenyvessy, într'o țeară cum e Ungaria la toată întemplantura sunt de un efect destructiv incalculabil, dar' și pentru interesele externe ale monarhiei sunt în măsură mare îngrijitoare. Pentru-că astfel de

că Șerban nu se convinsese la Bêrlad de ce spune domnul Gion că s'a convins, pentru-că și după Bêrlad, el continua a scrie lui Cantemir „să se închine (la Leși)”, cum spune Neculce pe pagina următoare.

Din ce a scos însă domnul Gion concluziile asupra acestei diplomatice negociațiuni la Bêrlad? Domnul Gion citează pe Neculce, pag. 230 și urm., adică indică (defectuos) capitolul XI. al cronicei lui Neculce, asupra lui Cantemir-Vodă bêtânul. Aici găsim pasagiul, din anul 1 al domniei lui Cantemir:

„Atunci, când am mers Suleiman-Pașa cu Cantemir-Vodă înaintea Leșilor la Boian, venit-a și Șerban-Vodă cu oaste din Țeara-Muntească până în Iași și a descălecat cu oastea la mănăstirea lui Aron-Vodă; și a șezut vre-o patru-cinci zile, și i-s'a isprăvit dela Suleiman-Pașa, având grije de Nemți, de s'au întors înapoi; și a mers pe Bêrlad tot vênând vênături și pește.”

Din vênat și pescărit, dl Gion a scos diplomație!

Ce să mai zici?!

O glumă mai mult pentru *Pseudo hînghieticos*, la o ediție viitoare, căci vrednică de imortalitate este gluma dlui Gion!

Domnul Gion zisese la p. 2:

„Astfel purcezend”, sperăm că ne va fi dat a îndeplini datorita de căpetenie a ori-cărui studiu istoric: înlănțuirea faptelor, din care naște reprezentațiunea exactă a epocii ce studiem.”

Este „exact” dl Gion?

A. Von Stauff zu Stupe Apropiindu-mă de sfîrșitul foiletonului (pe care durerile mele trupesti nu mă iartă să-l lungesc, deși îl

scriu cu sufletească veselie), mai pomenesc un cas, nu pentru-că este important, ci pentru-că este caracteristic.

Registrul adaus la cartea dlui Gion e și el foarte erudit, cuprinde 795 de nume proprii, țeri, orașe, bărbăți, femei, autori greci, latini, francezi etc. Și pe *Del Chiaro*, cu indicația p. 395 și 421.

P. 421: „Când privirea-i (a lui Brancovean) se ducea fără voe spre Apusul Europei, în acea frumoasă Veneție, de care *Del Chiaro* îi vorbise cu înflăcărate și răsunaătoare cuvinte...”

Dl Gion nu știe „toate”?

P. 395: „Nu cunoaște *Del Chiaro*. Biblioteca națională din Paris nu posedă volumul Italianului secretar al lui Brancovean.”

Deci la p. 421 dl Gion, care are fantasie, face poezie în istorie și la p. 395, unde spune că nu cunoaște pe omul de ale cărui „înflăcărate și răsunaătoare” cuvinte are însă cunoștință, se scusă cu lipsurile bibliotecii dela Paris, într'o carte tipărită la București! Ca-și-cum de ce nu-l la Paris sântem dispensați a lua cunoștință! Că dl Gion nu cunoaște pe Franz Dadich, ce aflăm din aceeași notă, nu-i nimic de mirat; el i-a publicat memoriile în biblioteca istorică a lui Gatterer, un Neamț; dar' pe *Del Chiaro* care n'a rămas necunoscut nici unui istoric român, începând dela Șincai până la dl Gion — *exclusiv*?

De ce am numit „caracteristic” cazul cu *Del Chiaro*? El arată că dl Gion este în stare să vorbească cu amănunte și despre ce „nu” cunoaște, necum să metamorfozeze numai ce cunoaște. Una din două: ori a produs falsificate dl Gion, ori a fost superficial. Eu cred în *superficialitate*.

5. *Se cere o lămurire!* După aceste precedente se punem o cestiune, care nu-l mai privește numai pe dl Gion.

Dl A. D. Xenopol constată că între felul cum citează dl Gion, care întrebunțase documentele culese de dl Odobescu înainte de publicare, și între publicația înșiși sunt deosebiri.

Spre pildă, în colecțiune se zice: „Turcii ar fi făcut mult mai bine să dea Valahia comitelui Tökölly, decât unuia mult mai puțin capabil de a face rău împăratului”; la dl Gion: „acesta singur ar fi putut pricinui împăratului o multime de considerabile neajunsuri, ear' nu necunoscutii care sânt astăzi pe tronul principatelor”. (Gion, 167 și 184.)

Dl A. D. Xenopol mai constată și alte două diferențe (IV. 373 și 387) și concludă că documentele au fost modificate în publicația Academiei, ce ar însemna, că editorul suplimentului I. i-s'a luat voe să schimbe ce nu-i permis să schimbi. Nu știu ca dl Gion sau editorul să se fi pronunțat asupra constatărilor dlui Xenopol; ar trebui să se stăruie însă asupra acestei cestiuni. Eu mă cam îndoiesc în fața constatării a doua (la p. 373 din Xenopol), dar' celelalte două le găsec atât de potrivite cu predilectul joc de cuvinte al dlui Gion, încât știind și că de puțin greu îi cade dlui Gion a scoate din documente, ce nimeni nu găsește în ele, îmi vine mai lesne să cred că dl Gion a operat atât de liber cu documentele. Pentru-că de o parte nu-i de înțeles, pentru-ce dl Odobescu, editorul, care nu-i scriitor francez, ca să aibă sp. patriotisimul de a trece cu vederea incidentele neonestă din viața diplomaților francezi (înșuși dl Gion vorbește de această „di-

plomație” (!) a scriitorilor francezi, p. 185 !!), să fi schimbat acele pasaje? Și apoi de altă parte eu mai găsec, că în aceeași colecțiune s'au publicat documente, care-ți lasă dorința, să fi fost mai puțin exact publicate, sp. p. manifestul lui D. Cantemir, în care s'au tipărit erori de latinește și enigme chiar, pe care editorul le-ar fi corespundă ar fi voit, mai ales că o publicație mai corectă a aceluiași manifest se găsea deja în Theiner, Mon. hungarica. Dl Odobescu n'a corespundă să publice documentul cum s'a copiat.

Întreb deci ne va lămurii dl Gion însuși cine a modificat documentele? Cine a micșorat în acest chip încrederea în ele? Eu cred că dl Gion, nu editorul.

N'am cetit, mi-s'a scris că dlui Gion i-s'a făcut de curând o critică în *cestiuni de poezie*. Ar fi făcut-o dl Ioan Manliu, plantă nemisitoare și neroditoare, care trebuie să fie cultivată neînterupt de „amici”, să fie udată la vreme, pusă la soare, apărută de vânt, păzită de ger, pentru-ca să fie ceva. Dacă dl Manliu, Ioan Manliu al cărui „*Ving-an-sich*” nu-i vre-o rădăcină scoasă de talent, a fost în stare să producă înveselitoarea privilegiște de a arăta dînsul, dl Ioan Manliu, dlui Gion greșeli, apoi în adevăr e vremea ca dl Gion să se exerciteze nițică vreme în arta cunoașterii de sine. Ar fi pentru dl Gion curată batjocură să compare pe dl Manliu cu dl Gion, ca autori, ear' de intenția de a batjocori mă lapd creștinește cu 1, cu 2, cu 9 cruci, și totuși se poate, prea se poate, ca dl Gion să fie corespundă de dl Manliu, pentru-că dl Gion — este *une-ori superficial*.

„Pecat”, că nu-i *totdeauna* temeinic!

De ce am ținut să scriu acest foileton, care, venind după discuțiile asupra cărții dlui Dr. Rudov, s'ar pute înțelege ca o apărare indirectă a dlui Rudow?

Discuțiile acestea au bătut atât de mult în coarda personalităților odioase, încât am crezut că mi-e și mie permis a mă apăra ca să nu rămână dreaptă vorba:

Die kleinen Dieb, die müssen hängen!
Die grossen mit golden Ketten fangen.

Nu-l apăr pe dl Dr. Rudow, față cu care-mi susțin declarația mea din „Tribuna” nrul 272 a. tr. mă apăr pe mine.

Dl Gion care nu va fi cunoscut ori nu a recunoscut declarația mea m'a pișcat, cum s'ar zice, cu vorbe ofensive: „Pecat de duplul patronaj!”

Domnul B. P. Hașdeu a purtat ciomagul în această „trilogie”. De mic ce sânt însă n'ai avut tot în ce nimeri, și oasele mi-le simt deci tot întregi dinspre partea asta: Dar' dl B. P. Hașdeu a zis că „poate” nici n'am cetit literatura noastră. Eu nu pot cere nimăru să-mi crează pe cuvânt că am cetit-o, nu. Îmi rămânea atâta să dovedesc că dl B. P. Hașdeu putea privi mai sub streșina casei sale, și putea descoperi mai în apropiere pe cineva căruia s'îi zică: Domnule, vino s'îi pun câteva cărți în desagi și cetește mai bine literatura română!

Acest domn ar fi fost tocmai dl Gion. Și aici pot cere să-mi se crează probelor, nu pe cuvânt.

— *i fatti esistono ed io dei fatti mi vanto di essere schiano*. Lombroso, despre spiritism.

Fiindcă ziceam că-i chiar poveste ce voui spune pot sfîrși cu:

Și încălecau pe-o șea.

declarațiuni nu lovesc de moarte numai majoritatea covârșitoare a populației din propria țară în cele mai intime sentimente ale sale, dar ele mai sînt și potrivite a produce o dușmănie neîmpăcată în acea direcțiune în care se mișcă în prima linie politica noastră externă.

CRONICĂ

Numiri bisericești. Prin decisiune Preaînaltă au fost numiți în arhiepiscopia gr-cat. din Gherla: can. custos Ladislaus Pap, can. lector; can. scholae Eusebiu Kertica; can. custos; can. praebendae Ioan Papi, can. scholae.

Numire. Scriitorul provisor Stefan Markessko dela judecătoria cerc din Cubin a fost numit definitiv în postul său.

Transferări. Au fost transferați: Procurorul Stefan Theil din Ibașfalău la procuratura reg. din Sibiu, scriitorul Ioan Richter dela judecătoria cerc. din Ciocova la tribunalul reg. din Timișoara și Stefan Popp dela judecătoria cerc. din Boroșineu la judecătoria cerc. din Aradul-Nou.

Bal. Primum următoarea: Invitare la balul ce se va aranja la 8 Februarie st. n. 1893 în Năsăud, în sala de gimnastică dela gimnasia. Venitul curat este destinat în favoarea fondului școlarilor lipșiți în cas de morb. Prețul de intrare: pentru o persoană 1 fl., pentru o persoană în familie: 80 cr. Începutul la 8 oare seara.

Concert. Jumeala română din Ecica învitată la concertul și petrecerea românească ce se vor ține în 24 Ianuarie v. (5 Februarie n.) 1993 în sala mare a „Bereiei domeniului” de acolo. Începutul la 8 oare seara. După producțiune urmează jocul. Producțiunea se aranjază în favoarea școlii române confesionale din Ecica și venitul curat se adaugă la fondul pentru ridicarea noii clădiri școlare. Intrarea de persoană 50 cr. Programul: „Vânătorul”, cor bărbătesc; „Ileana”, cântec popular de G. Musicescu (sextet); Declamațiuni: a) „Tiganul la fugă”, „Tiganul și iapa”, de Th. Speranță; — „Frunzuliță de stejar”, cântec popular, de G. Musicescu (sextet); — Declamațiune: „Patronul Tiganului”, de Th. Speranță; — „Foale verde fir de nălbă”, cântec popular, de G. Musicescu (sextet).

Cas de moarte. Ieri a murit Ioan aici Octavian Todea, student de cl. II. gimnasială, fiul parohului P. Ioan Todea din Albac. În-mormântarea seva face astăzi 18/30 Ianuarie, oarele 3 p. m. în cimitirul din Suburbiul-de-jos (Poarta Turnului).

Profesorul kossuthist Székely, care precum am anunțat la timp, a fost suspendat din postul său, a reușit, cu toată privegherea odăii unde își face pedeapsa de 30 zile, să străcoare afară o petiție ce conține plîngerile lui și să o trimită deputatului Dr. Bela Barabás, care o va preda parlamentului. Înainte de a veni în discuție însă, Barabás și alți membri ai partidei independente vor aduce pe tapet această nouă „afacere militară” cu privilegiul desbaterilor asupra contingentului de recruți. Interpelare nu va fi însă deloc.

Reînțărirea principelui moștenitor român în țară. O depeșă din Viena anunță cu data de 23 Ianuarie n., că moștenitorul tronului României și soția vor sosi mâine, 1 Februarie n., în Viena și la 3 c. își vor continua călătoria spre București.

Toastul împăratului Wilhelm în sănătate Tarului. La dejunul în casina ofițerilor regimentului de gardă Alexandru III., la care a luat parte și Țareviciul, împăratul Wilhelm a rostit următorul toast: „Alteța Voastră împărească îmi va da voe să găsesc cel dintâi pahar, ca cel mai vechi camarad al regimentului, și după vechia dătină, în sănătatea Preaînaltății tale tată al Alteței Voastre imper. Noi toți din regiment păstrăm încă în viaa amintire vortele milostive, cu care M. S. Țarul a felicitat regimentul său cu privilegiul vizitei sale în anul 1889. Multele dovezi de grație și interesul cel viu, pe care M. S. le-a arătat de-aurea regimentului său, precum și participarea prietenească la evenimentele solenne ale casei mele, care a fost încoronată prin trimiterea Alteței Voastre împărești la sîrbărea ce tocmai a avut loc, mă îndatorează la cea mai călduroasă recunoștință. Noi toți vedem în tatăl cel împărețesc al Alteței Voastre nu numai pe șeful înalt al regimentului, nu numai pe camaradul nostru cel mai nobil, ci înainte de toate pe păstrătorul vechilor tradițiuni monarhice, al amicitiei adese-ori dovedite și a legăturilor de relațiuni intime către preamăriții mei predecesori; toate aceste lucruri au fost sigilate în vremile trecute pe câmpul de bătălie înaintea inamicului cu sîngele regimentelor rusești, prusiene, Ridicați deci paharele și strigați cu toții din adîncul inimii: „Maiestatea Sa Țarul hurra!” Țareviciul a răspuns: „Mulțumesc Maiestății Voastre pentru cuvintele călduroase ce le-ați rostit în sănătatea tatălui meu și beau în sănătatea Maiestății Voastre! Hurra! Beau în sănătatea bravului nostru regiment de grenadieri de gardă împăratul Alexandru. Să trăiască!”

Numire de profesor. Domnul Aurel Șuluc-Cărpeneșanu, profesor suplinitor la catedra de limba franceză la școala comercială din Ploiești, e numit profesor definitiv tot la acea și școală.

Agata Bărescu. Celebra artistă română, domnișoara Agata Bărescu, care a jucat pe scena Burg-Theatrului din Viena, a fost angajată la teatrul curții din Berlin.

VARIETĂȚI.

(Cât costă Panama). Diferitele ziare franceze fac calcule mai mult sau mai puțin fantastic, pentru a pune în evidență pagubele ce afacerea Panama a cauzat Franței. Între acestea „l'Economiste Européen” spune că dela 19 Noemvrie trecut, de când ministrul justiției de atunci, dl Ricard, a hotărît să se urmărească administratorii societății Panama și până la 31 Decemvrie, adică în interval de șase săptămâni, pagubele suferite de capitaliștii francezi din cauza scăderii cursului efectelor, sînt cele următoare:

Rentele franceze au dat o pierdere de 679 milioane franci.

Acțiunile și obligațiunile căilor ferate franceze au pierdut 455 milioane franci.

Principalele case de credit și societățile de navigațiune au pierdut 282 milioane franci.

Total, un miliard patru sute șeseprezece milioane.

Dar adaugă „l'Economiste”, pierderile nu se mărginesc aci. Dacă se ține seamă de scăderile de curs ale tuturor celorlalte valori, franceze sau străine, care se negociază la bursa Parisului și fac parte din portofoliul francez, se poate fixa fără exagerațiune, pierderea totală încercată de Franța, la două miliarde opt sute milioane, adică la de două ori întregul capital în acțiuni și obligațiuni al societății Panama.

Două miliarde opt sute milioane! Cifra respectabilă, dar neînsemnată după noi, în raport cu pierderile de altă natură, politice și morale, ce afacerea Panama a pricinuit repubblicii franceze.

Instituțiunile politice sdruncinate din temelie; bărbați de stat și oameni politici din cei mai în vază, direcționari ai afacerilor terii, moralmente și politicește compromiși; opinia publică descurajată, demoralizată; prestigiul Franței scăzut în afară ca și în ochii ei proprii; ori-care ar fi rezultatul final al acestei ne mai auzite și monstruoase afaceri, ori care ar fi verdictul justiției, sever sau blând, Franța este și se simte micșorată, slăbită, cine știe pentru cât timp.

Acestea sînt pentru mîndrul și generosul popor francez pagube reale cu mult mai însemnate ca miserabilele două miliarde opt sute milioane; despre aceste pagube ar fi trebuit să vorbească „l'Econiste”. E adevărat, că ele nu se pot prețui în bani; de aceea tocmai ele nu pot preocupa oamenii practici care au adus marea republică franceză în jalnica stare în care se află astăzi.

(Cele mai vechi instrumente de musică). Doctorul Hammerich, un învățat musicolog, a ținut zilele trecute la Copenaga, o foarte interesantă conferință asupra instrumentelor antice de musică în întrebuintare în țările din Nord, și mai cu seamă asupra unor flaute, numite „lurer” și a căror origine se urcă până la vîrsta de bronz, adică cu vreo câteva mii de ani înainte de era noastră.

23 din aceste instrumente au fost descoperite acum o sută de ani, într-o peșteră lungă Friedrichsburg, care se află situat la câteva mile depărtare de Copenaga. Ele erau foarte bine conservate. 17 se găsesc în muzeul etnografic din Copenaga și celelalte au fost trimise în Elveția.

Aceste flaute sînt lungi de două picioare și sînt făcute cu multă artă.

Serviau mai cu seamă în lupte și la ceremonii religioase. Ele seamănă mai mult decât cu flautul cu o specie de trimbiță cu multe învîrituri.

Lucrarea delicată și minuțioasă a lurerului de care vorbim, probează că deja în vîrsta de fer, regulile musicale erau destul de cunoscute.

Din public.*)

Mulțumită publică.

Cu ocaziunea petrecerii sociale cu joc, ținută în Balomir în 7 Ianuarie 1893 cu scop spre a procura elevilor săraci, obiectele necesare de instrucțiune, a binevoit a suprasolvi următorii domni: Francisc Solym, notar în loc 2 fl.; Ioan Alalau, notar în Săsciori 1 fl. 50 cr.; Vasile Banarab, docent în Veidei 1 fl.; Denesfizi, veghiator de pădure în Jibot 1 fl.; David Klein, arîndator 1 fl. Suma 6 fl. 50 cr., pentru care faptă maritimă li-se aduce cea mai profundă mulțumită.

Petrecerea a fost foarte bine cercetată și mulți străini nu au întărit a alerga spre a da copiilor săraci ajutor, deși era un frig teribil.

Balomir, în 8 Ianuarie 1893

Comitetul arangiator.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica această redacția nu primesc răspunderea.

Bibliografie.

„Minerva”. Ziar literar, beletristic și de distracțiune. Apare la 1 și 15 a fiecărei luni în Bistrița. Proprietar, editor și redactor responsabil: George Curtean. Anul III. Nr. 2. dela 15/27 Ianuarie are următorul cuprins: Dochița. Novela de T. Simtion. — Te ved... Poezie de Elena. — Un copil de conte. Roman de Anton Langer. Trad. din limba germană de Dănilă Sânjoan. (Urmare). — Un loc de cură pentru copii lungă mare. (Urmare și fine). — Diverse, — Deslegarea gîciturii de numerii. — Posta redacțiunii.

A apărut:

„Catechetica” adică „Metodica specială a studiului religiozității”. De protopresbiterul Simeon Popescu, profesor la școala normală de institutori. Ed. II. amplificată. București. Tipografia Lupta.

Cartea costă 1 fl. 50 cr. și se poate procura dela librăria Haiman Ignat precum și dela celelalte librării din București.

A apărut:

Cuvinte de aur sau Înveștături înțelepte date de un părinte fiului său din operele lui I. Campe. Tradus în limba română de Ioan Sonea, preot gr-cat. în Seplac. Cu permisiunea prea ven. ordinariat. Gherla, 1892, tipografia diecesană.

A apărut:

„Un păcat strămoșesc”. Discurs ținut în 12 Octomvrie n. 1892, de Dr. I. G. Sbiera. Cernăuți, 1892. Tipo-litografia conces. arch. Silvestru Morariu-Andrievicei.

A apărut:

Raportul anual al societății academice social-literare „România-Jună” din Viena pe anul 1891/2.

A apărut:

Dojna „Prințesa” pentru o voce cu acompaniament de pian. Cuvinte și musică de Sofia Vlad nasc. Rădulescu.

A apărut:

„Luptele pentru naționalitate” ale Românilor de peste munți. De George Adamescu. București 1892.

LOTERIE.

Tragerea din 28 Ianuarie st. n.

Timișoara: 56 14 28 85 19
Viena: 57 67 27 49 46

Căldarul zilei.

18/30 Ianuarie 1893.

Julian: Cuv. Xenofot.

Gregorian: P. Ioan gură de aur

Soarele: răsare 7.26 apune 4.4

Buletin meteorologic.

Sibiu, 30 Ianuarie n. 8 oare dimineața.

Presiunea atmosf. în mm. (Mediul lunar 726.9)	Diferența după presiun.	Temperatura după Celsius	Maximul și minimul de temperatură	Direcția vîntului
733.8	-0.7	-22.8	-12.0-22.8	SO

Din țeară 18 Ian. n. 8 care dimineața.

Stațiunile	Presiun. atmosf. în mm.	Temperatura Celsius	Vîntul direcția	țîria
Budapesta	763	-13.6	V	2
Sătmăr	764	-15.4	S	2
Cluj	764	-15.4	V	2
Orșova	762	-10.5	N	5
Arad	765	-15.4	O	1
Panciova	764	-13.7	NN	4

Boșiți în Sibiu.

La 30 Ianuarie n.

Hotel „Neurhner”. Clement, inginer, din Petroșeni. Iulius Czitron, din Cluj. Bela Scheinberger, comerciant, din Arad. Alex Schauer, comerciant, din Arad. Iacob Eistein, comerciant, din Budapesta

Hotel „Meltzer”. Wengrat, din Viena. Fr. Klekner, din Viena. Heinzl, din Viena. D-na Greigovics, din Arad. Iosif Hasek, comerciant, din Budapesta. Stefan Mavrina, din Dej. Ernst Mavrina, din Dej. Deutsch, comerciant, din Făgăraș. Halbreich, comerciant, din Viștea-inferioară. Molnar, comerciant, din Cinci-Biserici. Otto, Gravan proprietar, din Cinci-Biserici. Karl Laugosch, comerciant, din Gabosa.

Teatru orășenesc.

Marți, 31 Ianuarie n.:

Factotum Flitsch.

Voșevil în 3 acte de Frideric Gustav Triesch.

Economic.

Convenția comercială cu România „Fremdenblatt”, organul oficiului nostru de externe, anunță: Conferențele prealabile privitoare la încheierea unei convenții comerciale între România și Austro-Ungaria s'au început deja.

—*—

Convențiunile de comerț ale României. Cetim în „Curierul Financiar”: Camera a votat, în cursul săptămîinii, cele două convențiuni comerciale încheiate cu Anglia și cu Italia, al căror text a fost publicat la timp prin coloanele ziarului nostru.

Ambele aceste convențiuni ne stîrbind nimic din politica noastră economică, inaugurată prin tariful vamal din 1891, era natural ca ele să se prezente și să rămână anturte de cea mai largă popularitate.

Am demonstrat matematiceste, printr'un șir de articole precedente, că prin aceste convențiuni, noi nu acordăm mai mult decît ce e scris în tariful nostru vamal, și că cu toate acestea beneficiem de două lucruri importante: 1) stabilizarea pentru un număr oare-care de ani și 2) siguranța pentru produsele noastre de a nu fi lovite de taxe diferențiale la intrarea lor în Anglia și în Italia. În alte cuvinte acordăm Angliei și Italiei tariful nostru vamal și aceste țări fără a ne cere vre-o concesione ne acordă tariful națiunii celei mai favorizate, și se leagă a nu ne trata produsele un număr oare-care de ani cu taxe diferențiale după-cum s'a întemplat cazul anul trecut cu Germania.

Așa fiind lucrul, nu este esactă axerțiu nea că cu convențiunile încheiate am păstra aceeași situațiune de mai înainte încheierii lor. Mai înainte acestor convențiuni produsele noastre erau expuse tarifelor diferențiale și comerțul și industria noastră unei mari nestatornicii. Cu aceste convențiuni rîul s'a înălțat, situațiunea s'a schimbat în bine, și statornicia a luat locul nestatornicii, fără nici o jertfă din partea noastră.

Cu toate acestea, s'a găsit în parlament un deputat care recunoscând că convenția cu Anglia e bună, n'a voit să o lase să treacă cu valoarea cu care se prezenta și a căutat să diminueze această valoare criticînd lucrurile ce ne existau în convențiune. Din discursul domnului Porumbaru nu reese în adevăr decît impresiunea ce indicăm mai sus, și mirarea noastră e foarte mare vîzînd pe acest distins economist, alunecînd pe o cale atât de rău potrivită cu temperamentul și cu rațiunea rece ce obicnuiește a păstra când e vorba de tratate și de chestiuni economice de un ordin superior pentru țeară.

—*—

Agiul în Grecia. „Mesagerul din Atena” scrie următoarele: Spăimîntătoare este impresiunea cauzată de urcarea agiului care amenință de a opri toate transacțiunile cu străinătatea. Această tendință spre deprecierea monedei fiduciare cauzează o mare strîmtoare și oprește ori-ce mișcare de afaceri. Era un moment în care se spera că agiul nu va trece cu de 50 procente și eată-l acum la 60 procente. Chiar în ipoteza în care speculațiunea n'ar fi străină urcării agiului, nu se poate întrevăde sfîrșitul crizei monetare, care nu este de altfel decît rezultanta crizei financiare și economice.

Prețul mărfurilor.

Piața din Brașov, 27 Ianuarie n. Grâu frumos hect. fl. 6.—, de mijloc 5.50, mai slab 5.—, grâu mestecat fl. 4.50, sîcără frumoașă fl. 3.50, de mijloc 3.30 fl., mai slab —.—, orz frumos fl. 3.30, de mijloc 3.—, ovăs frumos fl. 2.—, de mijloc —.—, cucuruz fl. 3.30, mîlaiu fl. 3.10, mazere fl. 7.—, linte fl. 12.— fa-sole fl. 3.—, sîmînța de în fl. 10.—, sîm. de cânepă fl. 4.—, cartofi fl. 65.—, carnea de vită p. chilo 48 cr. carnea de porc 48 cr., carnea de berbec 30.

Tîrgul de rîmători în Steinbruch. În 25 Ian. n. s'au notat: ungurești bătrîni grei 45.— cr. până 46.— cr., de mijloc 44.— cr. până 45.— cr., ungurești grei tineri 43.— cr. până 49.— cr., de mijloc 47.— cr. până 48.— cr., ușori 45.1/2 cr. până 46.— cr., marfă țerănescă grea 45.— cr. până 46.— cr., de mijloc 46.— cr. până 46.1/2 cr., ușoară 44.— cr., până 45.— cr., românești, de Bakony, grei —.— cr. până —.— cr., transito grei —.— cr. până —.— cr., transito de mijloc —.— cr. până —.— cr., transito ușori —.— cr. până —.— cr., transito sîrb-ești grei 41.— cr. până 45.— cr., transito de mijloc 44.— cr. până 45.— cr., transito ușori 43.— cr. până 44.— cr.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 27 Ian. n. 1893.

Sîmînțe	Cualitatea per hect.	Prețul per 100 chilogr. dela	pînă	Cualitatea per hect.	Prețul per 100 chilogr. dela	pînă
Grâu						
Bănățenești vechi	74	—	—	75	7.40	7.50
Grâu dela Tisa	74	—	—	75	7.50	7.60
Grâu „Pesta”	74	—	—	75	7.45	7.55
Grâu de Alba-Reg.	74	—	—	75	7.45	7.55
„Bacica”	74	—	—	75	7.50	7.60
Grâu ung. de Nord	74	—	—	75	—	—
Sîmînțe, vechi ori noue						
Sîcără		70—72			6.20	6.40
Orz	de nutreț	60—62			5.10	5.40
„	de vîinars	62—64			5.50	6.—
„	de bere	64—66			6.20	7.40
Ovăs		39—41			5.50	5.80
Cucuruz (porumb)	bănăț.	75			4.60	4.65
„	de alt soi	73			4.55	4.60
Meiu		—			4.10	4.35
Hrișcă		—			—	—
Grâu	de toam.	7.56			7.58	
„	de primă.	7.41			7.42	
Cucuruz	Sept.-Oct.	—			—	
„	de primă.	4.71			4.73	
Ovăs	Maiu-Iun.	5.46			5.48	
„	de primă.	11.20			11.25	
Produse diverse						
Sem. de trif.	Lucernă ungurească	48.—	58.—			
„	roșie	64.—	71.—			
Oleu de rap.	rafinat	32.—	32.50			
Uns. de porc	dela Pesta	59.50	60.—			
„	dela țeară	—	—			
Slănină	sventată	41.—	42.—			
„	afumată	51.—	52.—			
Său		35.—	36.—			
Prune		—	—			
Licitar	slavon, non	21.50	22.—			
„	bănățenească	21.—	22.—			
Miere	brută	—	—			
„	galbină străcurată	35.—	37.—			
Ceară	de Rosenau	140.	141.			
Spirt	brut	13.25	13.75			
„	Drojdii de spirt	51.25	51.50			

Cursul pieței din Sibiu.

Din 28 Ianuarie n. 1893.

Hărte-monetă română	Cump. 6.43	vînd. 6.40
Lire turcești	10.70	10.80
Imperiali	6.70	9.80
Ruble rusești	1.20	1.22

Bursa de Budapesta.

Din 27 Ianuarie n. 1893.

Renta de aur ung. 6—	—
„ „ 4—	114.40
„ hărte 5—	101.50
Împrumutul căilor ferate ung.	122.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	120.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	101.50
Bonuri rurale ung.	96.50
„ croate-slavone	97.25
Obligațiunile desp. regalilor	101.50
Împrumut cu premiu ung.	149.—
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	142.50
Renta de hărte austriacă	98.50
„ de argint austriacă	98.25
„ de aur austriacă	116.50
Losuri austriace din 1860	148.50
Acțiunile băncii austro-ungare	1073.—
„ de credit ung.	577.63
„ „ austr.	3.150
Scrieri fonciare ale institut. de cred. și economii	101.—
Argintul	—
Galbeni împărătești	5.68
Napoleon-d'ori	6.58
Mărci 100 imp. germane	59.30
Londra 10 Livers sterlingi	—

Bursa de Viena.

</

Publicațiune de vânzare.

Se află de vândut mina de aur și argint „Sanislauda” cu două sdrobitoare (stampuri), metalul ce se scoate din dînsa ține în aur slobod, din o 1000 măgi de metal ese 1200 grami aur curat, după aceea din șerbetul, respective făina ce se duce la topitoare, ține o mase metrică de făină, 180 grami aur, și 250 grami de argint. Ear' metalul, în care se află numai argint, ține o mase metrică dela 1200 grami în sus.

Cine voește să cumpere această „mină” să se adreseze la subscrisul proprietar de mine în Valea-Borcutului (Borpatok) p. u. Nagy-Bánya.

Tot dela acesta se poate cumpăra din mina numai de argint „Domnișoara-neagră” (Fekete kisasszony), care se află în „Baiție” (Láposbánya), 27 părți, din care din o mase metrică de metal ese 2000 grami argint curat, și la aceasta se află o sdrobitoare.

Dat în Valea-Borcutului, 21 Ianuarie 1893. [242] 3-5

Alexiu Pocol de Lozna-mare.

Un Comptabil se caută pentru Institutul Tipografic Sibiu.

A apărut:

Clara Milici
Novelă
de
I. Turghenev.
Traducere din limba rusă
de
Enea Hodoș.
Institut Tipografic în Sibiu.

„The Gresham”

Societate de asigurare pe viață în Londra.

Filială pentru Austria:

Viena, I., Gisellastrasse 1.
în casa societății.

Filială pentru Ungaria:

Budapest, Ferencz-Józsefstr. 6 és 6 szám.
în casa societății.

Activele societății la 30 Iunie 1891 frc. 117,550.797.—
Venite anuale de premii și interese la 30 Iunie 1891 „ 20,725.259.—
Solviri pentru contracte de asigurare și de rente și pentru rîscumpărări etc. dela fundarea societății (1848) „ 249,311.449.—
În ultimul period de gestiune s'au însinuat la societate pentru „ 61,372.000.—
oferte nouă, prin care suma totală a ofertelor însinuate dela fundarea societății se urcă la „ 1,728,184.555.—

Prospecte și tarife, pe basa cărora societatea extradă polițe, precum și formulare de declarațiuni se dau gratuit prin domnii agenți din toate orașele mai mari, precum și prin

[1266] 48—52

Agentura generală pentru Transilvania din Cluj.

Institutul tipografic în Sibiu.

Strada Măcelarilor Nr. 21.

Biblioteca populară a „TRIBUNEI”.

- Pădureanca.** Novelă de Ioan Slavici, 12 coale tip., broș., elegant. Un exemplar cu prețul redus dela 40 cr. sau 1 leu la 30 cr. sau 60 bani.
- Fata Stolerului** de Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- Ce n'a fost și nu va fi.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- Pipăruș Pătru.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Păcală și tîndală.** Anecdota de Silvestru Moldovan. Prețul unui exemplar 3 cr. sau 6 bani.
- Jucării și jocuri de copii.** De P. Ispirescu, culegător-tipograf. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
- Teiu legănat.** Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Colăcărutul.** Obiceiurile țăranilor români la nuntă, de Benedict Viciu. Un exemplar 16 cr. sau 32 bani.
- Fiica a nouă mame.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 14 cr. sau 28 bani.
- Povestea lui Ignat.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 3 cr. sau 6 bani.
- Sfântul Nicolae.** De Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Îndărălnicul.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Blăstăm de mamă.** Legendă populară din giurul Năsăudului. De George Coșbuc. Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
- Bunica** de Bojena Němcová, tradusă din limba boemă de Prof. Dr. Urban Iarník. Un exemplar cu prețul redus dela 1 fl. sau 3 lei la 60 cr. sau 1 leu 20 bani.
- Vlad și Catrina.** Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- Din bătrâni.** Ghicitori, întrebări și răspunsuri, frământări de limbă, adunate de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Pe pământul Turcului** de George Coșbuc. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Căldărușa cu trei picioare.** Poveste franțuzească de Eleonora Tănăsescu, după A. Genevray. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Cenușoara.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Un pețitor îndărătnic.** Novelă de Björnsterne Björnson. (1856). Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- Prietenul meu Vîntură-Teară.** Din novelele californiene ale lui Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Scăpăratoarea.** Din povestile lui Andersen. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- Fata Craiului din cetini.** De George Coșbuc. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- Strigoaica.** Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 20 cr. sau 40 bani.
- Draga mamei.** Baladă de George Coșbuc. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
- Taina unei vieți.** De Björnsterne Björnson. (1869). Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
- Vecinii.** Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 30 cr. sau 60 bani.
- Păcală în satul lui.** Poveste de Ioan Slavici. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
- Sgîrcitul.** Comedie de Molière. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
- Lumea proștilor.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- Nusciul-împărat.** Poveste din popor de „Mărgineanul”. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Dina-împărăteasă și peana ei aleasă.** Poveste din popor de „Mărgineanul”. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Fulger.** Poveste în versuri de George Coșbuc. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- Spice de aur.** Culese de dascălul Ioan P. Lazar. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Un idil în Roșeni.** Novelă de Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Baba iadului.** Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Prințesa fermecată.** Poveste în versuri de P. Dulfu. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
- Dina mîrgărelelor.** Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Doi copii.** Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
- O partidă în patru.** De Antonio Ghislanzoni. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
- Posacul bun de inimă.** Comedie în 3 acte de Carlo Goldoni. Tradus de Domnișoarele Al. și Luc. I. Romanescu. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
- Croitorul și cei trei feciori.** Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 15 cr. sau 30 bani.
- Mica Fadetă.** De George Sand. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
- Rusalin pîcurarul.** Poveste de Nicolae Trimbișoni. Un exemplar 22 cr. sau 44 bani.
- Roma invinsă.** Tragedie în 5 acte de Alexandru Parodi. Tradusă de I. L. Caragiali. Un exemplar 24 cr. sau 48 bani.
- Clara Milici.** Novelă de I. Turghenev. Traducere din limba rusă de Enea Hodoș. Un exemplar 40 cr. sau 90 b.

Celor-ce cumpără un număr mai mare de exemplare, cu deosebire librarilor și preste tot vîndătorilor, se dă rabatul cuvenit.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1-a Octomvrie 1892.

Budapesta—Predeal									
Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane		Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane
10.—	8.05	8.05	2.15	pl. Viena . . . sos.	3.—	1.55	3.—	7.20	6.20
8.25	1.55	3.20	5.50	↓ Budapesta . . .	6.20	7.30	6.35	1.50	8.40
11.38	4.14	6.50	9.22	↓ Szolnok . . .	2.55	5.23	3.31	11.46	4.47
2.12	5.58	11.53	12.57	↓ P-Ladány . . .	12.06	3.46	1.16	10.05	2.24
3.58	7.08	12.05	1.50	↓ Oradea-mare . . .	2.25	11.04	8.43	12.09	
4.—	7.15	2.24	2.12	↓ Mezô-Telegd . . .	2.18	10.44	8.38	11.51	
4.30	7.43	1.02	3.03	↓ Rêv . . .	1.52	10.07	8.13	11.17	
5.22	8.18	2.14	3.46	↓ Bratca . . .		9.30		10.42	
5.45		2.50	4.07	↓ Ciucia . . .	1.26	9.10	7.47	10.23	
6.31	9.07	3.54	4.53	↓ Huedia . . .	3.53	8.31	7.03	9.51	
7.12	9.37	4.53	5.32	↓ Ghirbâu . . .	2.58	7.53	6.39	9.12	
8.01		6.24	6.24	↓ Cluj . . .	1.13	6.53		8.15	
8.29	10.37	6.59	6.59	↓ Apahida . . .	12.17	6.14	5.25	7.40	
8.46	11.10	8.20	6.18	↓ Ghirib . . .	10.45	5.14	4.48	6.52	
9.08	11.32	8.45	6.34	↓ Cucurda . . .		4.45	4.23	6.34	
10.08	12.50	10.21	7.34	↓ Uioara . . .	9.23	3.18	3.—	5.26	
10.37	1.25	11.09	7.57	↓ Vințul-de-sus . . .	8.54	2.31	2.08	4.52	
10.56	1.43	11.17		↓ Aiud . . .		2.13	2.—	2.34	
11.04	1.52	11.26		↓ Teiuș . . .	8.24	2.05	1.51	4.28	
11.28	2.18	11.54	8.22	↓ Crăciunel . . .	8.24	1.35	1.23	4.07	
11.45	2.40	12.18	8.38	↓ Blaj . . .	8.07	1.08	12.54	3.47	
12.18		12.58	8.43	↓ Micașasa . . .	8.—	12.28		2.49	
12.44		1.34		↓ Copșa-mică . . .		11.57		2.27	
12.59		1.51	9.14	↓ Mediaș . . .	7.31	11.42		2.13	
1.35		2.29		↓ Elisabetopol . . .		11.06		1.39	
1.51		2.48	9.48	↓ Sighișoara . . .	6.57	10.47		1.18	
2.12		3.03	9.50	↓ Hagfalău . . .	6.55	10.31		12.53	
2.31		3.26	10.06	↓ Homorod . . .	6.42	10.09		12.37	
3.04		4.07	10.28	↓ Agostonfalva . . .	6.21	9.31		12.06	
3.46		4.49	11.04	↓ Apatia . . .	5.54	8.58		11.29	
4.04		5.35	11.19	↓ Feldioara . . .	5.34	8.23		11.03	
5.26		7.23	12.27	↓ Brașov . . .	4.29	6.55		9.46	
6.10		8.09	12.58	↓ Timiș . . .	3.56	6.09		9.04	
6.41		8.43	1.15	↓ Predeal . . .	3.40	5.42		8.37	
7.17		9.18	1.35	↓ Bacureșci . . .	3.19	5.07		8.03	
8.—		10.05	2.09		2.48	4.20		7.23	
11.—	5.15	2.19	pl. Brașov . . .	10.17	2.18		6.58		
12.26	5.57	3.01	↓ Timiș . . .	9.41	1.42		5.57		
1.11	6.29	3.81	↓ Predeal . . .	9.12	1.12		5.16		
8.35	12.10	9.15	↓ Bacureșci . . .	4.45	7.40		8.50		
Murêș-Ludos—Bistrița									
4.—	↓ Murêș-Ludos . . .							7.21	
6.43	↓ Tagu-Budatetic . . .							4.15	
9.59	↓ Bistrița . . .							1.16	
Careii-mari—Zelău									
5.42	↓ Careii-mare . . .						7.05		
11.44	↓ Zelău . . .						2.10		

Budapesta, gara de vest — Rușava — Vercerova									
Orient. Expres	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane		Tren de persoane	Tren de persoane	Orient. Expres	Tren de persoane
9.06	11.—	9.—	9.15	4.15	pl. Viena . . . sos.	6.15	2.45	3.16	7.05
Vineri	1.55	8.25	2.35	6.30	pl. Budapesta . . . sos.	7.10	9.14	10.27	1.20
	10.25	3.50	8.51	11.25	↓ Czegléd . . .	4.56	6.43	12.05	6.47
	10.35	3.56	9.06	11.31	↓ Seghedin . . .	4.42		12.—	6.32
	5.12	1.46	5.56	12.23	↓ Timișoara . . .	1.32		7.13	9.57
	5.18	2.12	6.02	12.52	↓ Topoloveț . . .	1.12	10.40	7.07	9.49
	7.11	5.20	7.59	4.24	↓ Lugoj . . .	9.50	5.50	5.13	7.50
					↓ Caransebeș . . .				11.20
					↓ Teregoava . . .				3.28
					↓ Mehadia . . .				1.56
					↓ Băile-Herculane . . .				6.27
					↓ Toplet . . .				11.05
					↓ Rușava . . .				4.40
					↓ Vercerova . . .				3.21
					↓ Bucuresci . . .				3.08
									4.15
									12.18
									12.10
									4.03
									5.50
									Damin.
Budapesta—Arad—Teiuș									
	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane		Tren de persoane	Tren de persoane	Tren de persoane		
	10.—	8.05	2.15	pl. Viena . . . sos.	6.20	7.20	3.—		
	8.10	1.56	9.30	↓ Budapesta . . .	7.25	1.20	5.50		
	11.04	4.02	1.05	↓ Szolnok . . .	4.15	11.15	2.21		
	3.45	6.57	5.24	↓ Arad . . .	11.18	8.20	9.05		
	4.30	2.34	5.46	↓ Glogovaț . . .	10.46	7.20	8.40		
	4.42	2.34	5.57	↓ Győr . . .	10.34	7.01	8.30		
	5.03	3.34	6.19	↓ Păuliș . . .	10.11	6.20	8.08		
	5.14	3.58	6.30	↓ Radna-Lipova . . .	9.58	5.50	7.57		
	5.32	4.20	6.48	↓ Conop . . .	9.44	5.28	7.46		
	5.56		7.12	↓ Bărzava . . .	9.10		7.17		
	6.12		7.27	↓ Soborșin . . .	8.54		7.02		
	6.38		7.52	↓ Zam . . .	8.03		6.24		
	7.26		8.33	↓ Gurasada . . .			5.58		
	7.52		8.57	↓ Ilia . . .			5.28		
	8.08		9.13	↓ Brăneasa . . .			5.17		
	8.26		9.29	↓ Deva . . .			4.55		
	8.52		9.53	↓ Simeria (Piski) . . .			4.33		
	10.—	10.19		↓ Orăștie . . .			4.17		
	10.25	10.50		↓ Jibot . . .			3.30		
	10.44	11.16		↓ Vințu-de-jos . . .			3.03		
	11.53	12.44		↓ Alba-Iulia . . .			2.36		
	11.29	7.05		↓ Teiuș . . .			2.19		
	11.56	7.40					1.39		

Copșa-mică—Sibiu—Avrig—Făgăraș.									
2.32	10.57	7.10	pl. Copșa-mică . . . sos.	9.34	6.20	12.05			
4.08	12.22	8.59	↓ Sibiu . . .	8.11	5.09	10.43			
4.26	12.50	9.23	↓ Avrig . . .	7.44	4.49	10.17			
4.36	1.40		↓ Făgăraș . . .		7.28	8.30			
6.16	3.31				6.02	6.51			
8.38	6.03				3.31	4.05			
Cucerdea—Oșorhei—Regh.-săs.									
2.35	8.20	2.41	pl. Cucerdea . . . sos.	7.47	8.25	1.16			
3.26	9.11	3.27	↓ Ludoș . . .	7.—	7.41	12.31			
5.07	11.39	5.14	↓ Oșorhei . . .	5.20	5.54	10.05			
5.50	12.30	5.86	↓ Reghin.-săs. . .	5.14	5.06	9.35			
7.25	1.55	7.15		3.44	3.22	8.—			
Ghirieș—Turda									
7.48	10.35	3.40	↓ Ghirieș . . .	5.10	9.50	2.50	9.10		
8.08	10.55	4.00	↓ Turda . . .	4.50	9.30	2.30	8.50		
Sighișoara—Odorhei									
	4.30	1.25	↓ Sighișoara . . .	10.52	6.10				
	7.21	2.11	↓ Odorhei . . .	8.15	3.15				
Simeria (Piski)—Petroșeni—Lupeni									
6.—	10.35	4.22	pl. Simeria . . . sos.	9.52	3.27	9.35			
7.21	12.23	5.42	↓ Hateg . . .	8.36	1.54	8.25			
9.45	4.—	8.36	↓ Petroșeni . . .	6.—	10.50	6.20			
	4.25		↓ Vulcan . . .		10.—		9.10		
	5.37		↓ Lupeni . . .		9.50		8.15		
	6.—				8.30		7.40		
Simeria (Piski)—Hunedoara									
10.50	4.40	9.56	↓ Simeria . . .	5.23	3.20	8.10			
11.13	5.03	10.03	↓ Cerna . . .	5.11	3.—	7.50			
11.48	5.33	10.32	↓ Hunedoara . . .	4.46	2.32	7.22			
Brașov—Zernesoi									
	8.35	4.55	↓ Brașov . . .	6.29	1.44				
	10.23	6.36	↓ Zernesoi . . .	5.—	12.20				
Brașov—Chezdi—Oșorhei									
5.20	8.50	3.10	pl. Brașov . . . sos.	8.25	5.32	9.25			
6.01	9.31	3.53	↓ Prejmer . . .	7.47	4.54	8.47			
7.04	10.32	5.03	↓ Sepsi-S-Georgiu . . .	6.53	3.59	7.48			
8.40	12.03	6.41	↓ Covasna . . .	5.26	2.16	6.06			
9.26	12.54	7.26	↓ Kézdi-Oșorh. . .	4.30	1.10	5.—			
Arad—Timișoara									
6.15	11.30	5.58	↓ Arad . . .	9.44	3.50	10.55			
7.32	12.47	6.46	↓ Vinga . . .	9.02	2.46	9.46			
8.42	2.04	7.39	↓ Timișoara . . .	8.—	1.11	8.15			

Nota: Oarele însemnate în stângă și tajiunilor sînt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. Nu sînt însemnate în nici un loc oarele care sînt de noapte